

Zpravodaj župy Velehradské

Září 2024

ročník 24

Úvodní slovo

Slovo k podzimu

Také podzim je nádherné období pro aktivity v Orlu. „Není špatného počasí, jen špatného oblečení“ se říká v severských krajinách. Mezi tradiční orelské aktivity patří poutě, a jsou především místem setkávání a vzájemného posílení. Když jsem při pouti na Svatém Hostýně slyšeli přání starosty Orla Standy Juránka, abychom si vyprošovali zázrak, určitě nás to povzbudilo k různým myšlenkám o Božím působení. Pan arcibiskup Jan Graubner ale na závěr doplnil přání o zázrak důležitou strategickou myšlenkou: abychom na orelské akce přivedli své přátele, mládež a děti. Příležitostí máme hodně, myslíme na to! Velkou a konkrétní příležitostí bude už první neděli v říjnu ve Starém Městě naše účast na svěcení kostela Svatého Ducha. Pojdme na to!

*Petr Žůrek
starosta Orla župy Velehradské*

Duchovní slovo

SEDLÁŘŮV KŘÍŽ

V polovině září jsme oslavili svátek Povýšení Svatého Kříže. Kříž je znakem spásy, zpívá se v jedné písni...

Pokud přijíždíte do Bílých Karpat po státní silnici č. 54 od Veselí nad Moravou na Suchov, můžete na křižovatce v Blatničce 40m směrem na jih při cestě do Louky vidět kříž, na jehož zadní straně je nápis: „Postaven nákladem manželů Jana a Kateřiny Sedlářových z Blatničky č. 100 . L. P. 1913“.

Tak jako jinde kolem nás míváme kříže skoro bez povšimnutí i tento, ukrytý mezi třemi lípami. Desítky lidí denně kolem něj projedou, aniž by jej spatřili.

Na chvíli se zastavme a vzpomeňme na kdysi jeden z největších rodů, s kterým je svázána příbuzenským vztahem většina starousedlíků v Blatničce.

Žádný z nich již v Blatničce není. Vymřeli po přeslici (Sedláře), bez potomků (Herinci), rozutekli se po světě (Háné). Po všech z nich zůstala jen vzpomínka a ten kříž.

31. ledna 1872 je svatebním dnem pro 25letého Josefa Herinka a nezletilou Kateřinu Hánovou. Do roka se mladým manželům narodil syn Jan, kterého však ve stáří 4 a půl měsíců pochovali na místním hřbitově. Další dítě Kateřiny a Josefa Herinka, dcera Apolonia umírá na osýpky ve věku 21 měsíců.

Až v červnu 1882 se jim narodí František. Manželé Herinkovi z něj mají velkou radost až do 17. 4. 1886, kdy odchází na pole a nechají ho doma. Františkovi je dlouhá chvíle a proto vyleze na hůru do sena, kde si hraje se sirkami. Výsledek této hry je hrozný. Když se manželé Josef a Kateřina vrátí z pole, naleznou nejen vyhořelý dům, ale na hůře i jejich uhořelého jediného syna.

Do roka se jim narodí další syn, kterému dají zase jméno František s nadějí, že František žije a už je konec neštěstí. Netuší, že neštěstí k Herinkům ještě teprve přijde. V lednu 1891 se Josef vypraví s dalšími šesti chlapama z Blatničky nadělat drvo do hor nad Súchov. Den to byl pěkný. Po cestě se ještě zastaví na šestnáctku v hospodě „U žida Lamberka“. Pět chlapom to na cestu stačilo a jeli dom. Josef s 26 letým Antonínem Minaříkem si však ještě dají nalét osmičku. Právě ale tuto noc došlo ke zvratu počasí - mráz, víchřice - a jak vysílení po namáhavé práci v lese a taky ty štamprle byly příčinou, že nejdříve pod dubem nad splavem na hranici katastru Boršice a Blatnička zmrzl Minařík. Herinek došel o 200 metrů dále, ale pod dalším dubem na Blatnických lúčkách 400 metrů od domova jej našli ráno zmrzlého také.

Smrt dětí byla pro Kateřinu bolestná, ale nevnímala ji jako tragédii. Smrt manžela se jí ale dotýká hodně. Práce na dvanácti měřicích a k tomu hospodářství kolem dobytka je na samotnou Kateřinu moc. Neodsuzujeme ji proto za to, že 5 let po smrti Josefa se zase vdává. Ženichem je nezletilý Jan Sedlář. Kateřina ve svých 44 letech věří, že se na ni a jejího Františka už konečně usměje štěstí.

Nemůže uvěřit tomu, že přesně 11 let po smrti prvního manžela Josefa, v lednu 1902, umírá ve věku 14 let na srdeční vadu i tento František, který jí zůstal jako poslední krásná vzpomínka na první manželství.

Poslední kapkou utrpení je pro Kateřinu den 6. 8. 1904, kdy umírá její otec na roztržení plic po pádu ze stromu, který jí byl poslední dva roky po smrti Františka velkou oporou v jejím utrpení. Kateřina se po této ráně osudu už nevzpamatuje, nikomu nevěří, z ničeho nemá radost. Modlí se k Bohu, prosí o odpuštění a slíbí postavit větší kříž než ty, které byly do této doby v Blatničce postaveny. Naléhá na manžela, s nímž již pro svůj věk a stav žádné děti nemá, aby u cesty do Velké postavil kříž, což se v roce 1913 stává.

V dalším roce se Kateřina při podzimní práci na poli nachladí. Nevěnuje tomu velkou pozornost a léčí se sama doma až do prosince 1914, kdy ve věku 63 let na zápal plic umírá. Půl roku po její smrti si vdovec Jan Sedlář ve svých 42 letech bere v Lipově patnáctiletou Annu. V manželství se jim narodí pět dcer. Žádná z nich již dnes nežije. Stojí pouze onen KRÍŽ, který přežil všechny generace, přežije i nás, jednou se naň budeme dívat z nebe....

Řekne se kamenný kříž u cesty, vždyť je němý a vše je již dávno zapomenuto. Posuďte a rozhodněte sami: je možné, nebo by bylo vhodné, na to všechno zapomenout? Je snad lépe nic nepsat, dětem nic neříkat a na dotaz, co je to za kříž, odpovědět: „Já ti ani nevím, proč ten kříž tady vlastně stojí...“?

*P. František Král,
Duchovní rádce Orla župy Velehradské*

Akce, které nás čekají

04.07.	Dovednosti	Velehrad	Ú
02.10.	Setkání seniorů	Kunovice	Ž
05.10.	Horská kola	Drnovice	Ž,Ú
12.10.	Svatováclavská réva	Lubina	Ú
09.11.	Na Orelsků strunu	Domanín	Ž
23.11.	Fotbalový turnaj žáků	Uherský Brod	Ž

Z ústředních akcí

Pout' do Staré Boleslavi

V sobotu 28. září 2024 jsme se jako zástupci župy Velehradské vypravili do Staré Boleslavi na národní Svatováclavskou pout' v den výročí úmrtí patrona českého státu- sv. Václava. Naši župu reprezentovali 4 orelské prapory. Mši svatou celebroidal arcibiskup J. Graubner. Významnou úlohu v letošním programu sehrála orelská stráž, která doprovázela relikvii sv.

Václava do kaple baziliky sv. Václava a zástupci Orla nesli obětní dary.

Guvernérem České národní banky byl představen nový svatováclavský dukát, který bude součástí zlatého pokladu čítajícího v současnosti 40 tun zlata a který se má do 4 let rozšířit na 100 tun zlata - takže až se na Velký pátek budou otevírat hory tak snad nějaký poklad uvidíme.

Arcibiskup J. Graubner se ve svém kázání zaměřil na děti, jejich výchovu, cestou životem, příkladem rodičů při jejich výchově a zodpovědnosti za budoucnost, aby další generace na nás vzpomínali s vděčností. Protože asi jen tak se uchová tradice slavení české státnosti, kdy musíme uchovat vzpomínku na toho, který stal u zrodu Českého státu, sv. Václava

*Ing. Tomáš Konvička, praporečník
Orla jednota Staré Město*

Dny lidí dobré vůle 2024

Ve čtvrtek 4. července 2024 proběhly v rámci Dnů lidí dobré vůle i Fotbalové dovednosti. Naši členové pomáhali na stanovištích zaměřených na fotbalový um (střelba do branky, tapping, vedení míče,...). Vítězové si převzali diplom, pohár a hodnotné ceny i z rukou Antonína Panenky, který nad touto akcí má záštitu.

V tento den proběhla i Modlitba za vlast v bazilice Nanebevzetí Panny Marie a sv. Cyrila a Metoděje. Již pravidelně se této modlitby účastní orelské prapory s praporečnický. Ani náš staroměstský prapor nechyběl.

V pátek 5. července 2024 se vždy Orli scházejí u hrobu Mons. Jana Šrámka, zakladatele organizace Orel. Od hřbitova šlo 13 praporečnicků s orelskými prapory až před baziliku, kde v 10:30 hod. se slavila hlavní mše svatá, kterou celebroidal Exc. Mons. Jude Thaddeus Okolo, arcibiskup, apoštolský nuncius.

*Mgr. Jana Ferdová, cvičitelka
Orel jednota Staré Město*

Z župních akcí

Orelská cyklopout' 2024

„Modli se a sportuj“ – to je heslo, které se snažíme realizovat v činnosti organizace Orel. Nejinak tomu bylo během cyklistické pouti, kterou uspořádala orelská jednota Uherský Brod. Původně plánovaná „cyklopout'“ do Říma byla s ohledem na délku trasy rozdělena do dvou částí. První úsek, ten letošní, byl trasován z Uherského Brodu do italského města Aquileia. Cyklopout' obsahovala celkem devět etap, během kterých poutníci navštívili tři evropské země – Slovensko, Rakousko a Itálii a najeli tak bezmála 800 km. Přitom nocovali ve skromných podmínkách tělocvičen či sportovních hal měst a obcí Šaštín, Vídeň, Gloggnitz, Bruck an der

Mur, Judenburg, Sankt Veit an der Glan, Arnoldstein, Gemona del Friuli a Aquileia.

Zajímavostí je, že s cca 130 poutníky na kolech cestovalo také šest kněží a jáhen. Z orelské jednoty Staré Město se cyklopoutě zúčastnili tři členové. Rádi bychom tímto chtěli vyjádřit velký dík organizačnímu týmu, starajícím se o navigaci, stravu, logistiku, servis a další záležitosti, díky nimž jsme si mohli odnést mnoho zážitků jak po sportovní, tak po duchovní stránce. Zároveň se již těšíme na další ročník, který nás v jubilejním roce 2025 dovede až do Svatého města Říma.

*Mgr. Jana Ferdová, cvičitelka
Orel jednoty Staré Město*

Zjednot

Večerní pétanque

Jednota Orel Kunovice ve spolupráci s KCM uspořádala ve středu 7. srpna 2024 navečer přátelské setkání při hře pétanque. Teplý prázdninový večer byl pro tuto hru z Francie jako stvořený, a tak se na hřišti u městské knihovny účastníci nejprve krátce rozehráli a poté se poskládané týmy vrhly do zápolení. Hra přinášela nečekané zvraty, kdy každá vržená koule měnila situaci na hřišti, a večer tak rychle plynul. Přestože vítěz mohl být jen jeden, všichni si užívali pohodovou atmosféru. Věříme, že se u této hry setkáme také příští léto.

*Ing. Ondřej Blažek
starosta jednoty Orel Kunovice*

Hurá na prázdniny

Dne 23. června 2024 proběhla pěkná akce k ukončení školního roku. Již to byl 2. ročník, který probíhal přímo na staroměstském koupališti na Širůchu.

Naše jednota Orla se připojila ke SVC Klubko a Knihovně Staré Město a spoluorganizovala tuto akci. Na děti čekala stanoviště s plněním úkolů. Na orelských stanovištích si děti procvičili svou zručnost při chytání rybiček na prut, ale taky zdolávání překážkové dráhy na chůdách. Děti za splnění úkolů dostali na orelských stanovištích nafukovací balonek a lízátko.

Za splnění všech stanovišť děti čekala chladivá odměna v podobě zmrzliny.

Tak hurá na prázdniny.

*Mgr. Jana Ferdová, cvičitelka
Orel jednota Staré Město*

JUDr. Jan Haluza

* 1914 † 2011

„V kriminále se mluvilo o tom, že se při vyšetřování používá elektrika, něco naprosto nelidského. Já jsem při vyšetřování pořád zapíral, což se jim nelíbilo, a tak mi vložili do obuvi železné plíšky a začali vyšetřovat. Pustili elektriku... To bylo hrozné. Když jsem seděl, strašně mi to svíralo srdce, působilo na mozek, nohy se chvěly. Řekli mi, ať si lehnu, a za chvíli pokračovali dál v mučení.“

olympijský reprezentant, člen Československé strany lidové, právník, učitel a bohužel také krutě týraný politický vězeň. Řeč je o Janu Haluzovi.

Dvanáctého července 1914 se ve Šternově – dnes místní část Újezdu u Brna – narodil Jan Haluza. Nejútlejší dětství prožil malý Janíček Haluza ve velké bídě. Byl jedním ze sedmi živých a rozpustilých dětí. Život na moravské vesnici nebyl v těch časech vůbec jednoduchý, zvláště když vypukla světová válka. V létě museli všechny děti od útlého věku místo her a radovánek tvrdě pracovat na rodinném hospodářství.

Významnou roli v rodině hrála matka Julie Haluzová. Byla to velmi pracovitá, svědomitá, houževnatá a moudrá žena. Přes nelehký úděl si po práci našla chvílku na četbu literatury a na

sebevzdělávání. Byla aktivní členkou Orla, tam postupně přihlásila všechny své ratolesti. V Orlu se cvičilo, tančilo, zpívalo, děti byli přitažlivou formou vedeni ke vlastenectví, křesťanství, kulturnosti a slušnosti. V roce 1922 osmiletý Honzík Haluza vyrazil společně s matkou a sourozenci do 15 km vzdáleného Brna, aby tam cvičili na Orelském sletu.

V roce 1926 nastoupil na osmileté klasické gymnázium v Brně, Legionářské ulici. Už od primy ho čekalo každodenní brzké vstávání a dojíždění do moravské metropole, každodenní náročné studium se dvěma cizími jazyky, i odpolední a večerní učení při petrolejce. Maturitní zkoušky úspěšně absolvoval v r. 1934 a hned poté začal studovat práva na brněnské Masarykově univerzitě. V tragickém březnu 1939, jen několik dnů před německou okupací Československa Jan Haluza na brněnské Masarykově univerzitě promoval a stal se doktorem práv.

S příchodem německých okupačních jednotek nastaly mimořádně těžké a tragické časy. Po 17. listopadu 1939 došlo k násilnému obsazení vysokoškolských koleji a zavírání vysokých škol. Najít v této situaci právnické uplatnění bylo nemožné. JUDr Haluza začal pracovat manuálně jako dělník na stavbě budované trati Brno – Český Brod s lopatou a krumpáčem. Jeho přátelé mu pomohli získat místo na Arcibiskupském gymnáziu v Praze. Pro Jana Haluzu nastala dvě relativně šťastná léta v Praze, vyplněná oblíbeným sportováním a závoděním. Po atentátu na říšského protektora Reinharda Heydricha a následným represáliím proti našemu obyvatelstvu došlo ke zrušení Arcibiskupského gymnázia a Jan Haluza měl starost o svou existenci.

Své první cenné medaile získal na Katolických olympiádách ve Vídni a v Lublani. První mistrovský titul získal talentovaný běžec z újezdského Orla v r. 1939 a postupně se stával vítězem mnoha významných republikových závodů. Zájem o něj projevovaly lehkootletické kluby celé republiky. Nejpřijatelnější se jevila nabídka Atletického klubu Baťa Zlín, kde mu souběžně s možností sportovního růstu nabídli i zaměstnání. Stal se

pracovníkem kontrolního oddělení baťovské akciové společnosti Kotva. V roce 1942 získal JUDr. Jan Haluza mistrovské tituly na tratích 1500 m, v lesním běhu a v běhu na 3000m překážek. V téže roce byl vedením Atletického klubu Zlín požádán, aby se věnoval mladému běžci, uční Baťovy školy práce Emilu Zátopkovi. Tuto nabídku bez váhání přijal. Pod vedením Jana Haluzy se mladý Zátopek zdokonaloval a nakonec proslavil naši atletickou školu i naši zemi svými vynikajícími světovými výkony a medailemi z olympijských her.

JUDr. Jan Haluza po Vítězném únoru 1948 odmítl členství v KSČ a s ním i nabídku ředitelského postu v Baťových závodech, a začaly mu krušné časy. Byl zatčený ve Zlíně, obviněný ze zločinu přípravy úkladů o republiku a z hospodářské špionáže a odsouzený k šesti letům žaláře. Komunisté ho obviňovali také z členství ve skupině doktorky Milady Horákové.

Ponižující pro slavného sportovce bylo už jen to, jak ho z hlavní budovy na vyšetřovnu vodili v železných poutech – lidé ho totiž poznávali. V den výsledku vězni brzy vstávali, celý den museli stát čelem ke zdi, nic nejedli, nic nepili. Večer si pro ně přišli. Kromě nesnesitelného mučení elektrickým proudem používali vyšetřovatelé i jiné metody, trápili vězně velkým žářem nebo je s oblibou bili po chodidlech. I panu Haluzovi rozšlehal chodidla do krve.

Další děsivou zkušeností byl pobyt na samotkách a ještě děsivější bylo zjištění, že do stejné věznice zavřeli také manželku. Smluvil si s ní na dálku signál, Mozartovu uspávanou: „*Na uherskohradištskou věznicí jsem jí ze samotky pískal. (...) To byly hrozné doby. Nikdy bychom nepřáli žádnému páru, aby toto prožíval.*“

Z Uherského Hradiště putoval Jan Haluza na brněnský Cejl, kde měl svědčit proti kamarádovi. Všem ale radil: zapírat! a soud měl pro obžalované zdárný konec.

Poté zažil na vlastní kůži jáchymovské peklo. V uranových dolech ho obvinili ze špionáže a zavřeli do temné a těsné podzemní

kobky. Na sobě měl pouze spodní prádlo, tričko a ponožky. Celý týden nespal – nebylo na čem, nejedl ani nepil. Žíznavého a vyčerpaného ho denně vyslýchali. Při vyšetřování se Jan Haluza nakazil tyfem a dvaadvacet dní byl v obluzení. Na rozdíl od jiných přežil a v roce 1954 se dočkal propuštění. Fáral pak do ostravských dolů a pracoval jako pomocník skladače jeřábů v Uherském Brodě. Teprve v 60. letech se mohl začít věnovat právní praxi. Po listopadu 1989 byl oceněn řadou vyznamenání, zasloužil se o obnovu TJ Orel a ještě ve svých 96 letech byl aktivním členem Konfederace politických vězňů.

*Zaslal Ing Antonín Zelina
Orel jednota Domanín*

GRATULACE

V červenci oslavili

bratr Zbyněk Hlavica ze Slavičina 50 let
sestra Michaela Zábojníková ze Zlína 55 let
bratr Miroslav Škarka ze Zlína 55 let
bratr Rudolf Ženožička ze Zlína 55 let
bratr Zdeněk Jordán z Kunovic 55 let
sestra Marie Mičková z Nivnice 60 let
sestra Marie Měřičková z Drnovic 65 let
sestra Jiřina Šnajdárková ze Zlína 70 let
sestra Jarmila Knedlová z Kašavy 70 let
bratr Vojtěch Zatloukal z Valašských Klobouků 75 let
sestra Helena Vaňková ze Zlína 95 let

V srpnu oslavili

sestra Terezie Fojtíková z Uherského Brodu 50 let
sestra Kateřina Matušová ze Zlína 50 let
sestra Blažena Sasínová ze Vnorov 55 let

sestra Hana Dlabačová ze Zlína 60 let
bratr Michal Blažek z Kunovic 60 let
sestra Marie Dubská ze Zlína 80 let
sestra Anna Kašková z Uherského Hradiště 80 let
bratr Jaromír Zátopek z Drnovic 80 let
sestra Anna Pekárková z Vizovic 85 let
sestra Marie Bařinková ze Zlína 90 let

V září oslavili

sestra Martina Surovíková z Bratřejova 50 let
sestra Renata Oharková z Moravského Písku 50 let
bratr Jaromír Zajíc z Kunovic 50 let
bratr Stanislav Číhal ze Starého Města 50 let
sestra Dana Straková z Ostrožské Nové Vsi 60 let
sestra Ludmila Juračková z Uherského Hradiště 60 let
bratr Petr Unzeitig ze Slavičina 60 let
sestra Hana Švejdová z Kašavy 65 let
bratr Vladislav Čevela z Kašavy 70 let
sestra Pavla černá ze Starého Města 80 let

*Všem jubilantům přejeme stálou Boží ochranu,
Boží požehnání, stálé zdraví
a za vaši práci pro Orel
orelské Pán Bůh zaplatí.*

**Zpravodaj z pověření rady župy Velehradské vydává redakční rada
Mgr. Antonín Haloda
Orel župa Velehradská, Mariánské nám. 78, Uherské Hradiště
www.orelvehrad.estranky.cz**